

העם

הפאשיסט האחרון

ירידו ובניחסתו של אדולף היטלר משמש עתה דוגמה לישראלים רבים

כל ישראל מתחת לגיל 36 לא היה עדיין בחיים כאשר נסתיימה מלחמת האזרחים בספרד.

לישראלים אלה, נתנה השבוע הטל-וויזיה הישראלית שיעור בסיסי על היגורליסמו פראנציסקו פראנקו, מלחמתו ומישטרו.

נאמר כי בספרד שררה אנארכיה, הרמטכ"ל פראנקו החליט לעשות סדר. הוא קיבל עזרה ממוסוליני האיטלקי. בר הקשר זה, לא הוזכר פרט קטן אחר: שהעזרה העיקרית באה מידי אדולף היטלר והצבא הנאצי («אוגדת קונדור»). המלחמה היתה אכזרית. במהלכה נהר-

באנשי המישטרה, ובכלל, פראנקו יודע לספל בטורויסטים. בניגוד לממשלת יש-ראל הרכרוכית, הוא מוציא אותם להורג. אין ספק: מישטר מעין זה קוסם עתה לישראלים רבים.

בדרך לאושוויץ. לישראלים מעל ל-50 גיל קשה להבין את החיבה המזרחית לרודן הספרדי. הם זוכרים את מלחמת-האזרחים באור אחר לגמרי: כהתעוררות האנושות כולה, והתגייסות מיטב בעלי המצפון בעולם, נגד רודן קטן ומגוחך, שהכריז מלחמה על הממשלה הדמוקרטית החוקית של אר-צו, וכבש אותה בעזרת שכירי-חרב כורשיים וקלגסים נאציים. במלחמה גוראה זו נהרגו כמיליון איש, מהם רבים לפני כיתות-הירי של פראנקו. מלחמה זו היתה פתיחת מלחמת-העולם השנייה — שהי-הניסוי של הנשק הנאצי, וחלק מן האיס-טראגיה של אדולף היטלר לכבוש את העולם ולהשמיד את העם היהודי. היה זה צעד ראשון בדרך לאושוויץ. פראנקו אמנם מנע את כניסת ספרד למלחמה לצד היטלר ומוסוליני, בתחבר-לות שונות. אולם הוא לא עשה זאת מתוך התנגדות לרוצח-העם הנאציים.

פראנקו והיטלר זכור או לשכוח?

סוכני-נשק ארנון מילצ'ין ורעייתו

מטוס שמחירו 20 מיליון דולר, והחברה המייצרת היתה צריכה לשלם שוחד לאיזה שר סעודי בסך של מיליון דולר לכל מטוס, היה מחיר המטוס עולה לממשלה הסעודית 21 מיליון דולר.

אל תוך הפרשה המסריחה הזו השתת-בב לפתע גם שמה של ישראל. היה זה כאשר ציר הקונגרס האמריקאי לס-אס-פין, הפעיל בוועדה החוקרת את תשלומי השוחד לרוכשי הנשק, גילה באחד המי-סכים של הפנטאגון משהו מוזר הקשור בישראל. בתחשיב שהגישת חברת רייחואון לפנטאגון של מחיר טילי ההוק שנמכרו לישראל בעיסקה האחרונה, הופיע סכום של 300 אלף דולר כדמי-עמלה לחברה אלמונית ובלתי ידועה.

אספין חשד מייד כי גם במיקרה זה אין מדובר בעמלה חוקית, אלא בכיסוי רשמי לתשלום שוחד. חשדו זה התבסס על העובדה כי ממשלת-ישראל הודיעה בעבר פומבית ורשמית, כי היא אינה מתירה עוד תשלומי עמלות לסוכני חב-רות-ינשק זרות בישראל. אם כך, סבר אספין, סעיף העמלה הוא כנראה כיסוי לתשלום אחר. הוא תבע לבדוק מה מס-תתר מאחורי סעיף זה.

חברת רייחואון רצתה להגן על שמה הטוב. משום כך יצאה בסומבי בהצהרה שהסכום של 300 אלף דולר מיועד לעמ-לתי-סוכן בלבד. החברה רצתה לטהר את שמה כמשלמת שוחד, אבל מצד שני סיב-כה, שלא במיתכוון, את מערכת-הביטחון הישראלית.

אין זה משנה כרגע אם החברה האמ-ריקאית אומנם שילמה את הסכום לסוכנה הישראלי, או רק התכוונה לשלם אותו. מה שהתרחש בעיקבות חשיפת הפרשה, הוליד שרשרת של תגובות שרק סיבכה אותה עוד יותר והצביעה על כך שמבנה חמור ביותר מסתתר מאחורי כל זה.

הפלייבוי

שהפך סוכן

חברת האמריקאית ניסתה תחיי-לה להסתיר את זהותו של סוכנה הישראלי. אולם בהדרגה הודלף שמו. תחילה הוא הוצג כעוריקס מילצ'ין, אחד מראשי התאחדות הכדורגל הישראלית, ואיש מכבי רחובות. אחר-כך הסתבר כי אין זה אלא בן-אחיו של עזריקס, ארנון מילצ'ין, המנהל את חברת האחוס מילצ'ין בע"מ שהוא למעשה בעל המניות הבל-עדי שלה.

בעבר התפרסם ארנון מילצ'ין בן 32 לא דווקא כסוכן-נשק, אלא כנענר-שע-שועים, ששמו התנוסס בקביעות במדורי הרכילות והרומנים שלו היו לשיחות היום במעודני החברה התל-אביבית. אבל לפני כעשר שנים, בעת שלמד מינגל-עסקים ב'זנבה, נפטר לפתע אביו, דב מילצ'ין, ועל כתפיו של ארנון הוטלה מעמסה אדירה: לנהל מיסעל ענק שכבר אז הס-תכם מחזורי במיליוני ל"י רבים לשנה. את שולת המילצ'ינים בישראל ייסד חיים אליעזר מילצ'ין, שבניירתו בפולין נחשב כ"גיבור", שהיה מכה גויים. כשהיה בן 14, והוא תלמיד ישיבה, ניסה לעלות לארץ. הוא הגיע עד חוף יפו, אך התור-כים סירבו להתיר לו לעלות לחוף. רק כאשר עמדו להתחילו לאודיסה השתדלו עבורו יהודי יפו והוא הוברח לחוף על-ידי ראש ספני נמלי-יפו הערבים, בפרשה

סכום של 300 אלף דולר (2.1 מיליון ל"י לפי השער הרשמי) ממתין למי-שהו, רצוי סוכן-נשק ישראלי, שיבוא ויטול אותו.

הסכום מצוי בקופתה של מידלטקט, חברת-בת של רייחואון, היצרנית האמ-ריקאית של טילי קרקע-אוויר מסוג הוק ועוד ציוד מלחמה מתוחכם אחר. החב-רה לא רק מוכנה, היא אינה רוצה לוותר על מה שהיא רואה כחובתה: לשלם את הסכום הזה כדמי-עמלה על עיסקת-הרכש האחרונה של טילי הוק לישראל.

אבל לפתע פתאום אין איש רוצה לגעת בכסף זה. למרות שחברת רייחואון האמריקאית מוכנה להתמודד בנושא זה עם מישרד-ההגנה האמריקאי ולשלם את עמלת-הסו-ר כן על העיסקה על אף התנגדותם המס-רשת של נציגי הפנטאגון, איש אינו מעוניין במלוא החופו של דולרים אלה. משלחת הקניות של מישרד-הביטחון ב-ארצות-הברית הודיעה כי אינה יודעת על מה מדובר ביכלל.

סוכנה הישראלי של רייחואון, ארנון מילצ'ין, הצהיר כי הודיע מראש למישרד-הביטחון שהוא מוותר על העמלה שלו בעיסקה זו.

ואילו שרה-הביטחון שמעון פרס טען רשמית, כי כל עניין העמלה ירד ביכלל מעל הפרק, שכן הוסכם בין ממשלות יש-ראל וארצות-הברית כי לא תשלום כל עמלה בגין עיסקה זו. רק בעלי חברת רייחואון מתעקשים ועומדים על שלהם. הם רוצים לשלם 300 אלף דולר דמי עמלה. רק שיקום מישהו ויהיה מוכן לקחתם.

שוחד

במסווה עמלה

הפרשה המזורה התעוררה בדרך מיקרה.

אחת מוועדות הקונגרס האמריקאי, בור דקת על מיספר חודשים האשמות כי חב-רות-ינשק אמריקאיות שילמו תשלומי שו-חד גבוהים למקידים בכירים ולאנשי שררה במדינות רבות בעולם, כדי שיעדיפו את מוצרי חברותיהם על פני מוצרי-השדה של חברות-ינשק אחרות.

בכמה מהופעותיהם בפני ועדת-החקירה הזו של הקונגרס, טענו נציגי יצרני-הנשק, כי תשלומי השוחד הם חלק לגיטימי מ-עיסקות-הנשק הגורכות לחבני העולם, וכי הם דרושים לחברות מבחינה עיסקית.

תשלומי השוחד במדינות כמו סעודיה או נסיכויות המיפוך-הפרסי לא היו מעניינים כל כך את אנשי הקונגרס האמ-ריקאי, לולא היתה כלולה בהם הונאה הפנטאגון. שכן, כל עיסקת-ינשק בין יצ-רן אמריקאי לסוכן זר חייבת לעבור דרך מישרד-ההגנה האמריקאי ולקבל את אי-שורה. יצרניות הנשק בארצות-הברית מצ-י או דרך איך להכליל את תשלומי השוחד בתמחיר שהגישו למישרד-ההגנה האמרי-קאי לאישור. הן ציינו את סכומי השוחד כ"עמלות לסוכנים" ובכך קיבלו כביכול היתר רשמי לתשלומים שנוספו למחירי הנשק שהיו הממשלות משלמות. כלומר, תשלומי השוחד לא היו משו-רים למעשה על-ידי החברות מתקציביהן והכנסותיהן. הם היו משולמים בפועל על-ידי הממשלות שרכשו את הנשק, אם, למשל, החליטה ממשלת סעודיה לרכוש

אלא מפני שלא היה בטוח כי הנאצים ינצ-חו במלחמה. הוא הפגין בכל הזדמנות את אהדתו להיטלר, פטרונג, ואף שיגר כוח סימלי ("האוגדה הכחולה") למלחמה בחזית רוסיה. אחרי נפילת מוסוליני והיטלר, נשאר פראנקו על כנו, אהרון הרודנים הפא-סיסטיים. מישטרו מבוסס עדיין על עק-רונות מין קאמפ, מועל-היד הנאצי שור-לט בספרד יחד עם מיפגני-הראווה הי-ספונטאניים" נוסח גבלס. מתחת למעטה הסדר רחש ובוהש העם הספרדי, וממ-תין לרגע של התקוממות כללית, כדי להח-זיר את הדמוקרטיה לארץ זו.

רק בישראל. כאשר נלחם השבוע פראנציסקו פראנקו עם המוות, היו מעט מאוד אנשים בעולם שאיחלו לו חיים ארוכים יותר. אף בספרד עצמה קיוו הכל למות, כדי לעשות ניסיון לשנות את הי-מישטר בדרכי-שלום, מבלי שיהיה צורך במלחמת-אזרחים נוספת. מגרמניה ועד ארצות-הברית, ומבריטניה עד איטליה — סוקרים את ההתפתחות בספרד בנימה של שינאה לפראנקו ולי-מישטרו, ותור שינאה לכינון מישטר חופ-שי חדש בספרד.

רק במדינת-ישראל שוררת בכלי-התק- (המשך בעמוד 21)

סו גם חעיר גרינקה. לא הוזכר פרט קטן: שהעיר הספרדית הזאת הופצצה על-ידי חיל-האוויר הנאצי, ושמעשה זה — האקט הראשון בדראמה של הריסת הערים במיל-חמת-העולם השנייה — זיעזע את העולם כולו. בין השאר הוליד ציור-מחאה גאוני של הציר הספרדי סאבלו פיקאסו.

פראנקו ניצח והקים מישטר חדש. הוא הצלי יוהדים במלחמת-העולם. הוא הביא לעמו שלווה ושיגשוג.

המסקנה שנתבקשה מן השידור: פראנ-קו אולי אינו הדמוקרט הכי גדול, אבל הוא טוב ליהודים וטוב לעולם. ואולי יש מה ללמוד ממנו. "ד"ר רש" דיקמפטר". ישראלים רבים אינם זקוקים לשיעור זה מן הטלוויזיה. הם כבר הגיעו ללחח זה בכוחות עצמם. בשיות-חלולין ברחבי ישראל נשמעת עתה לעיתים קרובות הדיעה שישיראל זקוקה ל"דיקטטור" נוסח פראנקו. שספרד היא דוגמה טובה למדינה שבה אין שבי-תות פראיות ופועלים חצופים, שחכל מתי נהל בה בסדר מופתי.

תיורים ישראלים הביאו הביתה תיאוי-רים נלהבים על הפגנת מיליון האזרחים במאדריד, שהצדיעו לפראנקו לפני שלי-שה שבועות במועלי-יד. הם גם סיפרו שהאזרחים ברחוב מחבקים את השוטרים הפאשיסטיים באהבה, אחרי ההתנשיות